

Kommunal- og
moderniseringsdepartementet

postmottak@kld.dep.no

Deres ref.: 19-4948-14

Vår ref.: GG

Dato: 25.01.2021

Høringsinnspill NOU 2020/12 – Næringslivets betydning for levende og bærekraftige lokalsamfunn.

Innledning.

Vi viser til høring på NOU 2020/12 – distriktsnæringsutvalget. Glommen Mjøsen Skog SA eies av ca 7200 skogeiere i Innlandet og østre del av Viken fylke. I 2019 hadde andelslaget en omsetning på 2,3 mrd. kroner. Hovedoppgaven til Glommen Mjøsen Skog er tømmeromsetning, og i 2019 omsatte bedriften 3,4 mill. m³, som utgjorde omkring 30 % av tømmeromsetningen i landet. Bedriften eier industri, bl.a. i overkant av 2/3 av aksjene i Moelven Industrier, og deltar aktivt i klyngen Norwegian Wood Cluster (NWC). I tillegg utfører Glommen Mjøsen Skog en rekke skogtjenester, gir faglige råd til skogeierne, ivaretar deres næringspolitiske interesser og er landets ledende bedrift innenfor skogtakst og digitale forvaltningsverktøy.

Vi er overrasket over det vi mener er svakt fundert tallmateriale i NOU'en og som igjen lett kan føre til at man både får feil i analysene og undervurderer landbrukets betydning og potensiale i distriktene. Glommen Mjøsen Skog har sin forankring i skogbruket og mener at potensialet for økt verdiskaping, sysselsetting og dermed bidrag til «levende og bærekraftige lokalsamfunn» er stort. Skogen er en ressurs som er spredt over tilnærmet hele landet og det ligger godt til rette for økt lokal verdiskaping. Dette vil vi utdype.

Deretter vil vi påpeke noen forutsetninger og rammebetingelser som vi mener på diskuteres og komme på plass for at dette potensialet skal bli realisert.

Feil i tall.

Fig 2.22-2.24 skal illustrere «samlet verdiskaping i regnskapspliktige foretak» i sentralitetsklasse 6-4. Verdiskaping i landbruk synes nesten ikke i figurene og dette burde ha avstedkommet at man stusset over om dette gjenspeiler virkeligheten. Landbruk er viktig i store deler av distrikts-Norge. Det som kan forklare dette er at man har brukt offentlige regnskapstall og dermed utelukket Enkeltpersonforetak (EPF) fra statistikken. Landbruket – jord og skog – er gjennom jord- og konsesjonslov - i stor grad låst til å drive som EPF. Dermed vil ikke slike offentlige regnskapstall gjenspeile verdiskaping eller fortjeneste i næringen. Landbrukets «verdiskaping» slik det framstår i disse tabellene er usannsynlig lav og senere analyser vil lett kunne bli farget av dette. Vi tenker spesielt på utsagnet i boks 2.3 der det står; «Skogbruk gir derfor Innlandet positivt utslag på spesialisering. Samtidig bidrar skogbruk til at bruttoproduktet i Innlandet er lavere enn landsgjennomsnittet ved at produktiviteten i skogbruksnæringen er lavere enn gjennomsnittet for næringer.»

Landbruket og i særdeleshet skogbruket har hatt en «dramatisk produktivitetsutvikling» slik utvalget skriver. Et riktig tallmateriale vil sannsynligvis snarere vise at skogbruk har høy lønnsomhet bak hver arbeidsplass, men at det ikke lenger er så mange av dem. Vi tror at en reell analyse av lønnsomheten i skogbruket ville ha skapt et helt annet bilde.

«Verdiskapingen» i landbruket slik utvalget framstiller det i tabell 2.22-2.24 gjenspeiler – slik vi ser det - egentlig bare at det nesten ikke finnes aksjeselskaper i landbruket. Konsekvensen kan dermed lett bli at 1) det ikke blir «sett» at landbrukets rolle blir viktigere jo lenger ut i «sentralitetsklasse» man kommer. Og 2) at bruk av så feilaktige tall påvirke hvordan man ser potensialet i landbruket framover. Konkluderer en med utgangspunkt hvordan disse tallene framstiller «verdiskaping» i skogbruket vil en lett kunne ende opp med at det ikke er noen grunn til å fokusere på skogbruket. Det blir svært galt. Vi har bygget opp en stor, fornybar ressurs i form av høyt stående volum og høy tilvekst som tåler mer hogst enn i dag.

Næringsutvikling.

Skogbruket er råvareleverandør inn i flere verdikjeder. De viktigste er treforedling (massevirke) og tremekanisk industri/sagbruk (skurtømmer). Begge er helt åpne for internasjonal konkurranse og lever i markeder som utsettes for sterk, internasjonal konkurranse. Skogbruket og verdikjedene vi leverer inn i har nesten utelukkende norske kostnader og norske innsatsfaktorer før man skal selge produktene i et marked der internasjonal konkurranse bestemmer betingelsene. Oljealderen med et særnorsk høyt kostnadsnivå ble tøff og slo hardt ut for spesielt treforedling. Norge har på 2000-tallet gått fra at vi var en nettoimportør av ca 3 mill. m³ tømmer til netto eksportør av samme volum.

Tremekanisk industri/sagbruk klarte seg bedre og vi har en svært effektiv og konkurransedyktig tremekanisk industri i Norge i dag. Oljealderen med høyt kostnadsnivå har gitt høy produktivitet i de enhetene som klarte å leve med det høye kostnadsnivået.

Skogbruk er i sentrum av de store utfordringene og da spesielt klima. Norske skoger binder nær halvparten av norske utslipp av CO₂. Vi hugger langt mindre enn ressursens potensial og den totale tilveksten og dermed nettobindingen i skogen er i ferd med å avta. Vi mener at denne trenden kan snus dersom man intensiverer satsingen på ny, grønn industri og verdiskaping i Norge.

Skogbruk er en utpreget distriktsnæring. Den er spredd over nær sagt alle kommuner i landet, men med et klart tyngdepunkt på Østlandet. Norge skal omstilles i en grønnere og mer fornybar retning og samtidig ønsker man verdiskaping over hele landet – et sentralt mål for distriktsnæringsutvalget. Skogbruket og verdikjedene med tømmer som råvare er i kjernen av utfordringene.

Mye verdiskaping ble i «oljealderen» flyttet ut av landet. Det må være et mål å ta mye av det tilbake og som et minimum ha som mål at vi viderefører det volumet som hugges i Norge.

Råderett over ressursene.

Eiendomsrett er ikke nevnt i utvalgets innstilling, men de tar opp behovet for en gjennomgang av regelverket for forvaltning og utnytting av naturressursene. Vi mener dette er viktig. Norsk skogbruk med sitt sterke fundament i en privat eiendomsrett har gjennom generasjoner respondert godt på samfunnstrender og samfunnets oppfatning om hvordan ressursen skal forvaltes. Over de siste 100 år er stående kubikkmasse 3-doblet og tilveksten doblet. Det biologiske mangfold er i bedring på alle hovedkriterier. Dette bør spesifikt anerkjennes som en suksess og en gjennomgang av regelverket må ha som mål å legge til rette for et privat eierskap som har ansvaret for fortsatt bærekraftig utvikling og forvaltning av ressursen. Vi synes det er påfallende at en sterk eiendomsrett og råderett over ressursene ikke omtales tydelig og som en klar forutsetning for å utvikle næring i distrikts-Norge. Jo lenger ut i «sentralitetsklasser» man kommer, jo viktigere er råvareressursene som fundament for utvikling.

Innspill næringsutvikling.

I et nasjonalt og distriktpolitisk perspektiv må det være en tydelig målsetning tømmer som avvirkes i Norge også skal videreføres i Norge. Vi skal fortsette å konkurrere i åpne, internasjonale markeder, og utfordringen med å reetablere og ta tilbake verdiskaping, er derfor stor. Konkurransen om råvaren er stor og man skal etablere ny verdiskaping i konkurranse med store, sterke internasjonale aktører med betydelig finansiell styrke.

For å kunne lykkes med dette, mener vi i Glommen Mjøsen at man må satse på;

- Risikoavlastning gjennom lånegarantier og også overavskrivning slik man har hatt i oljenæringen lenge gjennom den såkalte «friinntekten».

Glommen
Mjøsen
Skog

- FOU – grønn omstilling vil kreve at det utvikles nye produkter med fornybare ressurser som innsatsfaktor. Skog og tømmer er sentral i dette. Det må forskning til.
- Satsingen på bedre logistikk og samferdsel må fortsette. Transport og logistikk-kostnader er en stor kostnadskomponent på ressursens ferd mot markedet.
- Fokusere på at ressursen som hovedprinsipp skal forvaltes innenfor bærekraftige prinsipper og med fundament i en sterk privat eiendomsrett, ikke vernes.

Med vennlig hilsen

Gudmund Nordtun
Adm dir

Gunnar A Gundersen
Næringspolitisk sjef